

BRUGGE TOEGANKELIJK VOOR IEDEREEN

Integraal toegankelijkheidsplan
Stad Brugge

CBS 15 mei 2023

WERF 2: GEBOUWEN

Brugge, een toegankelijke stad

Een toegankelijke stad is een stad waar iedereen gelijkwaardig en onafhankelijk toegang heeft tot de gebouwen, publieke ruimte, dienstverlening en communicatie. Iedereen kan er comfortabel, kwaliteitsvol en tot op hoge leeftijd wonen, leren, werken, dagelijkse activiteiten uitvoeren, zich verplaatsen en ontspannen.

Alle inwoners en bezoekers moeten gelijke kansen krijgen om deel te nemen aan het maatschappelijk leven. Toegankelijkheid speelt hierin een bepalende rol. Kan iedereen makkelijk binnen of buiten, ook als je geen trappen kan nemen? Kan iedereen er geraken, zonder drempels of omwegen? Begrijpt iedereen alle informatie? Kan iedereen deelnemen of doen wat ze van plan waren?

Hoe doen we dit?

In het charter engageren we tot volgende engagementen:

1. We nemen toegankelijkheid structureel mee op, vanaf stap één.
2. We ontwerpen gebouwen, producten en publieke ruimte voor een zo divers mogelijke groep gebruikers (Universal Design).
3. We doen dit samen met ervaringsdeskundigen, adviesraden en externe partners, met ondersteuning van Inter.
4. We communiceren regelmatig met de inwoners van onze stad over de vooruitgang die we boeken op weg 'naar een toegankelijke stad'.

Deze engagementen vind je ook vertaald in het toegankelijkheidsplan.

Toegankelijkheidsplan = 4 werven met 35 acties en 4 fundamenten met 20 acties

Om Brugge toegankelijk te maken voor iedereen, moeten we aan de slag op 4 thematische werven:

4 WERVEN

1. TOEGANKELIJKE OPENBARE RUIMTE
2. TOEGANKELIJKE GEBOUWEN
3. TOEGANKELIJKE INFORMATIE EN COMMUNICATIE
4. TOEGANKELIJKE DIENSTVERLENING EN VRIJE TIJD

Hiernaast zijn er ook 4 fundamenten die ervoor moeten zorgen dat toegankelijkheid structureel opgenomen wordt. Een stevig fundament om te werken aan de 4 werven.

4 FUNDAMENTEN

1. BELEIDSMATIGE VERANKERING (BELEID EN DIENSTEN)
2. SAMENWERKING MET ERVARINGSDESKUNDIGEN EN PARTNERS (SAMEN STERK)
3. COMMUNICATIE OVER TOEGANKELIJKHEID (IEDEREEN IS MEE)
4. DATAVERZAMELING (METEN IS WETEN)

Beeld: strategie bepalen om je doel te bereiken

WERF 2: BRUGGE ZORGT DAT IEDEREEN GELIJKWAARDIG EN ONAFHANKELIJK TOEGANG HEEFT TOT GEBOUWEN

DOELSTELLING 1: INWONERS EN BEZOEKERS HEBBEN ZELFSTANDIG TOEGANG TOT OPENBARE STADSGEBOUWEN

De keten van toegankelijkheid is zeker wat gebouwen betreft heel belangrijk. Een horecazaak moet een toegankelijk toilet plaatsen, maar er is een beschermde trappenpartij aan de toegang tot de zaak. Of een gebouw is toegankelijk, maar de voetpaden en oversteek niet.

We moeten zowel op vlak van openbaar domein en mobiliteit, als op vlak van gebouw dezelfde lat hanteren om de voorbeeldrol als overheid ten volle op te kunnen nemen en te komen tot een coherent geheel.

Integrale toegankelijkheid en universal design is meer dan fysieke toegankelijkheid. In bouwprojecten wordt bijvoorbeeld ook aandacht besteed aan akoestiek & ringleiding, contrasten, inwerking voelplannen, signalisatie, beleving, ... In de verdere uitwerking van ons beleid kan hier ook een kader rond gecreëerd worden dat verder gaat dan de wetgeving. Hierin wordt gekeken om de procedures niet onnodig te verzwaren, maar eerder als inspiratietoets te gebruiken.

In omgevingsvergunningen is het streven om zo maximaal mogelijk te voldoen aan de toegankelijkheidsverordening. Soms zijn er afwegingen of tegenstelde belangen, waarbij een formele afwijking wordt toegestaan. Dit is bijvoorbeeld het geval in kader van erfgoed of brandpreventie. Toch worden ook hier vaak creatieve oplossingen gevonden, rekening houdende met alle belangen.

ACTIE 1. AMBITIENIVEAU VOOR HET EIGEN PATRIMONIUM

Korte uitleg

Als lokale overheid hebben we een voorbeeldfunctie op vlak van toegankelijkheid. We inspireren hiermee ook andere actoren in de stad om aandacht te hebben voor toegankelijkheid. Vanuit deze functie gaan we verder

dan het wettelijke kader, en streven we ernaar om gebouwen maximaal toegankelijk te maken volgens de typologie en de functies van het gebouw.

Hiervoor biedt de duurzaamheidsmeter GRO van de Vlaamse overheid een bruikbaar kwaliteitskader. GRO is geen afkorting, maar een Noorse vrouwennaam die 'groei' betekent. De ambitie van GRO is om via een geïntegreerd ontwerpproces tot toekomstgerichte, comfortabele gebouwen te komen waarin sterk wordt ingezet op circulair bouwen. Hierin zijn 3 ambitieniveaus voorzien: algemeen, beter, uitstekend. Ook de labels zitten hierin verwerkt: label (kantoor)gebouwen, label sportinfrastructuur, M- label: Meetings (vergaderingen), Incentives (belonings- en motivatiereizen), Conventions (congressen), Exhibitions (beurzen), toeristische verblijfsinfrastructuur.

© Inter

In 2023 kreeg het BMCC (Beurs-, Meeting- en Congrescentrum Brugge) het eerste M+ toegankelijkheidslabel in Vlaanderen.

Er zijn momenteel weinig data in verband met de toegankelijkheidsstatus van het eigen patrimonium. Voor bestaande gebouwen maken we een prioriteitenplanning op. Op basis hiervan kunnen in de toekomst gerichte screenings en kleine aanpassingen doorgevoerd worden.

Resultaten 2023-2025

- Naargelang de typologie en de functie van het gebouw bepalen we bij de start van het project het vereiste ambitieniveau binnen de GRO en de labelstrategie
- Voor bestaande gebouwen maken we een prioriteitenplanning op (oa. schoolgebouwen, sportfaciliteiten, ...).
- We maken een raming op van benodigde budgetten voor screenings en kleine aanpassingen.

Betrokken diensten en partners

Facilitair Beheer, toegankelijkheidsambtenaar, betrokken diensten

ACTIE 2. KADER MET KWALITEITSEISEN TOEGANKELIJKHEID

Korte uitleg

We werken samen aan een kader met kwaliteitseisen toegankelijkheid, afgestemd met de adviesraden/ervaringsdeskundigen. De kwaliteitseisen binnen project R30-stationsomgeving kunnen hierbij ter inspiratie dienen.

Dit op vlak van:

- Nieuwbouw en renovatie
- Omgevingsaanleg
- Werffase

024 – A.40.k

De publieke ruimte (verschillende netwerken en ervaringsplekken) wordt als 'Universal Design' uitgewerkt: toegankelijk en beleefbaar voor iedereen. De hoofdroutes zijn uitnodigend door een goede oriëntatie, zichtlijnen en natuurlijke gidslijnen.

Resultaten 2023-2025

- Opmaak kadertekst met kwaliteitseisen toegankelijkheid

Betrokken diensten en partners

Facilitair Beheer, Openbaar Domein, Mobiliteit, OCMW-Mintus, Inter Vlaanderen, adviesraden

ACTIE 3. BEGELEIDINGSTRAJECT EN GEÏNTEGREERD ADVIES TOEGANKELIJKHEID

Korte uitleg

Toegankelijkheid wordt meegenomen in al onze projecten. Het is een onderdeel van het bestek en wordt in de 'design & build'-procedures ook mee beoordeeld in betreffend gunningscriterium. Eenmaal er ontwerpen zijn zitten we (en/of de ontwerpers) samen met Inter en/of stedelijke raad voor personen met een beperking.

Om tot een geïntegreerd advies te komen, geven we hier ook ons eigen ambitieniveau en kwaliteitseisen in mee. Voor grotere projecten wordt een begeleidingstraject doorlopen met Inter, toegankelijk Vlaanderen. Input van de adviesraden en de toegankelijkheidsambtenaar wordt hierin verwerkt wat publieke gebouwen betreft. Belangrijk is dat het proces hiermee niet verzwaard wordt, en dat tegenstrijdigheden met bijvoorbeeld brandweer en erfgoed uitgeklaard worden. Ook tijdens de uitvoering wordt regelmatig afgetoetst. Bij oplevering wordt een eindcontrole gedaan. Goede voorbeelden zijn hier het traject in kader van het BMCC en het BRUSK.

Binnen OCMW en welzijnsverenigingen wordt samengewerkt met de ervaringsdeskundigen in de zorg (directies, personeelsleden, bewoners, cliënten,...). Zo wordt bijvoorbeeld een modelkamer ingericht, die bewoners en personeel kunnen bezoeken en feedback kunnen geven. Grote bouwprojecten bij Mintus worden ook gescreend door Inter.

Resultaten 2023-2025

- Proces van A tot Z en begeleidingstraject Inter voor grotere projecten
- Geïntegreerd advies voor toegankelijkheid publieke gebouwen

Voorbeelden projecten Stad

Site Xaverianen (afgerond)
Beursgebouw (afgerond)
Stedelijk conservatorium (afgerond)
BRUSK
Gemeentehuis AC Sint Andries
Koolkerke sporthal
Academie
Oostmeers
Scharphoutsite
Biekorf
Sint-Janshospitaal
Site Knapen (administratief gebouw)

Voorbeelden projecten Mintus

Sint-Pieters Molenwijk
Sint-Clara

Betrokken diensten en partners

Facilitair Beheer, OCMW, Mintus, adviesraden, Inter

ACTIE 4. TOEGANKELIJK SANITAIR

Korte uitleg

Toegankelijk publiek sanitair is voor inwoners en bezoekers aan onze stad belangrijk. Voor sommige mensen is toegankelijk sanitair in de directe omgeving zelfs een voorwaarde om zich in de stad te kunnen begeven. Het is met andere woorden een basisbehoefte. Propere en toegankelijke openbare toiletten zijn bovendien een belangrijk element in de beleving van een stad. Brugge wil een gastvrije en klantvriendelijke stad zijn, zowel voor haar eigen inwoners als voor bezoekers. Comfortabel, goed onderhouden en klantvriendelijk sanitair wordt gezien als een teken van deze 'gastvrijheid'. In het Brugs Beleidsprogramma 2019-2024 wordt dan ook de ambitie geuit om het toegankelijk publiek sanitair in Brugge te optimaliseren, ook in de deelgemeenten. Iedereen moet gebruik kunnen maken van dit publiek sanitair: mannen, vrouwen, transgender personen, ouderen, kinderen, rolstoelgebruikers, blinde personen, personen met chronische darmaandoeningen, stomagebruikers, ...

Eind 2021 werd een plan van aanpak voor kwalitatief en toegankelijk sanitair goedgekeurd. Hierin zitten volgende toegankelijkheidsdoelstellingen:

- OD 6: Publieke toiletten zijn zoveel mogelijk toegankelijk voor verschillende doelgroepen: rolstoeltoegankelijk, luiertafels in neutrale zone of zowel bij mannen als bij vrouwen, genderinclusieve aanduiding waar mogelijk, stomavriendelijk publiek sanitair (mannentoiletten telkens één met een vuilnisbakje).
- OD 7: Doorverwijzing en aanduiding bij locaties die niet integraal toegankelijk zijn

Hiernaast is ook het algemeen aanbod opgenomen in het plan. Hierbij wordt maximaal samengewerkt met bestaande locaties en partners.

Vanuit de adviesraden kwam de vraag rond het sensibiliseren van horeca en handelszaken zodat personen met een European Disability Card of plaskaart vlotter gebruik kunnen maken van sanitair (indien beschikbaar). Dit nemen we hier bij op.

- Uitvoering toegankelijkheidsacties plan kwalitatief en toegankelijk sanitair.
 - screening openbare toiletten op rolstoeltoegankelijkheid en verbeterplanning opstellen.
 - screening op aanwezigheid luiertafels en gericht aanpassen (luiertafels in neutrale zone of zowel in mannen- als vrouwentoiletten)
 - screening en aanpassing genderinclusieve aanduiding waar mogelijk
 - plaatsen van minstens één vuilnisbakje in mannentoilet met aanduiding symbool stoma in de Huizen van de Bruggeling en de toiletten in eigen beheer (Stoma Vlaanderen)
 - signalisatie toegankelijkheid ter plaatse en in communicatie.
 - aanduiding dichtstbijzijnde aangepaste dienstverlening.
- Sensibiliseren horeca en handelszaken rond gebruik European Disability Card of plaskaart voor toiletbezoek.

Betrokken diensten en partners

Facilitair Beheer, Preventie, Sociaal Beleid, Communicatie & Citymarketing, Werk en ondernemen

DOELSTELLING 2: WE WERKEN AAN DE TOEGANKELIJKHEID VAN PUBLIEKE GEBOUWEN

ACTIE 1. PROCES TOEGANKELIJKHEIDSTOETS BIJ OMGEVINGSVERGUNNINGEN

Korte uitleg

De toegankelijkheidstoets bij omgevingsvergunningen gebeurt door de omgevingsambtenaar op basis van de wetgeving.

De toegankelijkheidsverordening is vrij complex en niet altijd even goed gekend door de indiener. In voorbespreking wordt vaak geadviseerd om Inter Vlaanderen of een gelijkaardig adviesbureau te raadplegen om niet voor verrassingen te komen staan bij aanvraag van de omgevingsvergunning. Op de toegankelijkheidsverordening kunnen onder bepaalde voorwaarden afwijkingen toegestaan worden. Voorwaarden die in een omgevingsvergunning opgenomen worden zijn steeds projectspecifiek.

Resultaten 2023-2025

- Bij (interpretatie)vragen rond de toepassing van de toegankelijkheidsverordening wordt waar nodig beroep gedaan op de toegankelijkheidsambtenaar en op Inter.
- Rond overdracht openbaar domein wordt een case study uitgevoerd en richtlijnen opgesteld (oa. dimensionering voetpaden, ...).

Betrokken diensten en partners

Omgeving, Strategische cel

ACTIE 2. STIMULEREN DREMPELLOZE TOEGANG TOT HORECA EN WINKELS

Korte uitleg

Horeca en handelszaken zijn belangrijk voor de beleving en de leefbaarheid van een stad. Toch is het zo dat vandaag de dag slechts een klein deel van de handelspanden toegankelijk is. In de eerste plaats willen we samen met de handelaars de toegang tot handelspanden verbeteren. Een drempel aan de ingang betekent voor personen met een verminderde mobiliteit een hele hindernis. Een opstap kan voor een gebruiker van een elektrische rolwagen de toegang zelfs helemaal onmogelijk maken. Dit is uiteraard slechts één element van toegankelijkheid, maar wel een belangrijke voorwaarde.

Een eenvoudige en goedkope oplossing bestaat in de vorm van het hellend vlak. Een draagbaar, verplaatsbaar oprijvlak helpt een rolwagengebruiker naar binnen. Dit oprijvlak kan na gebruik gemakkelijk opgeborgen worden. Brugge kiest dan ook om hierin de handelaars te ondersteunen in de aankoop van een 'bellend vlak' (<https://www.brugge.be/bellend-vlak-voor-handelszaken>). Voor renovatie of nieuwbouw is het structureel wegwerken van drempels echter steeds de betere oplossing. In de toegankelijkheidsverordening zijn hier een aantal wettelijke verplichtingen rond opgenomen, naargelang de grootte van de winkel. De wetgeving wordt momenteel geëvalueerd. In de herziening zou dit van toepassing worden op alle handelszaken. De gewijzigde wetgeving wordt verwacht in de loop van 2024.

Integrale toegankelijkheid is vandaag een beoordelingselement in het reglement voor een toelage voor nieuwe handelszaken (<https://www.brugge.be/toelage-voor-detailhandel-en-horeca>).

Resultaten 2023-2025

- Ondersteuning bellend vlak in min. 10 handelszaken/jaar

Betrokken diensten en partners

Werk en ondernemen, Strategische cel